

Nepředmětný - v němčině

V němčině se vyskytuje dvojí forma záporu proti „gegenständlich“ (což je odvozeno od Gegenstand, zatímco ve staré němčině existovala ještě druhá verze překladu latinského *objectum*, totiž Gegenwurf); nevím, jak je to se starší dobou, ale třeba u Hegela (ve Fenomenologii ducha) se najdou obě možnosti: nichtgegenständlich a ungegenständlich. U současného na Hegela navazujícího německého (protestantského) filosofa Theunissena lze (např. v Sein und Schein) rovněž najít obě možnosti, a celkem velmi frekventovaně. Ani u Hegera, ani u Theunissena se však nezdá, že by se mezi použitím toho či onoho termínu nějak bedlivěji obsahově či dokonce přímo pojmově rozlišovalo. Z příslušných kontextů je však patrné, že v obou případech už sám základ, totiž slovo Gegenstand, na sebe většinou bere významy, které byly kdysi spojovány spíše se zaniklým termínem „Gegenwurf“, jenž právě etymologickou konotací – poukazem na aktivní „werfen“ – nyní dává náležitý smysl a odůvodnění takovým výrazům, jako je Vergegenständlichung nebo slovesu vergegenständlichen, což znamená předmětem dělati, zpředměťovati (tedy zřejmě aktivně působiti na něco, co samo ještě předmětem není, takže se to předmětem stává). Zatímco „Gegenstand“ vyvolává dojem něčeho „před námi stojícího“, tudíž hotového, faktického, daného, ono sloveso „vergegenständlichen“ zcela zřetelně poukazuje na něco původně ne-předmětného, co se nějak předmětem stalo nebo co dostalo nějaký nový rys, nový charakter, takže to bylo zpředmětněno nebo to aspoň jako nějaký předmět vypadá. Z toho je patrné, jak slovo „Gegenstand“ k sobě přibralo některé konotace starého, ale vymizelého slova „Gegenwurf“, které by jinak dodnes muselo stále jakoby vybízet k otázce, kdo vlastně tu je aktivní, kdo hází nebo hází před, předhazuje, a zejména před koho – zda ten, kdo hází či hází je tentý, kdo má před sebou to před-hozené, apod.

(Písek, 071207-1.)